

КОГНІТИВНІ ВИЯВИ ІНТЕНЦІЇ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА В УМОВАХ ВІЙНИ

Романчук Світлана Миколаївна

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри журналістики

Український гуманітарний інститут Україна

У зв'язку з розширенням та активним розвитком когнітивної лінгвістики на початку ХХ століття видається актуальним розгляд проблеми інтенції, яка зароджується в кожній мовній особистості завдяки явищам навколишньої дійсності. С.Т.Шабат-Савка наголошує, що «категорія інтенції співвідноситься з явищами реального світу на довербальному рівні та слугує інструментом зв'язку між мовою і мисленням, мовою і свідомістю» [2, с.73].

Інтенція завжди належить мовній особистості, оскільки формується і залежить від духовного світу людини, її набутого досвіду. Звичайно, для того, щоб мати досвід, потрібно спрямувати когнітивні механізми на відповідні наміри, прагнення, мотиви. Оскільки студентство як соціальний різновид належить до елітарного класу, можемо упевнено стверджувати, що воно не стоїть осторонь важливих соціально-політичних, а також історичних процесів, зокрема повномасштабного вторгнення росії в Україну. Відтак, можна говорити і про те, що мовна особистість студентів останні два роки змінила вектори свого розвитку. Розглянемо вияви інтенції, характерні для сучасних студентів, на прикладі Українського гуманітарного інституту, що в Бучі Київської області.

По-перше, наперед зауважимо, що у своїй праці ми не ставимо за мету детально вивчити окреслену проблему. Поки це видається неможливим, оскільки війна ще, на жаль, триває, тому й існують чинники, які активно впливають на формування внутрішнього світу мовної особистості. Тому подамо тільки кілька «штрихів» до цього.

По-друге, спостерігаючи, як студенти з перших днів війни активно долучилися до волонтерської діяльності в межах України, розуміємо, що когнітивні механізми у їхній свідомості створили так званий концепт емпатії. Загальновідоме твердження: людина є тим, що вона робить. З огляду на антропоцентричний підхід до розуміння інтенції, показовими є слова С.Мегентесова: «Що б воно не було – чи то діло, чи то дія, чи то слово – усе це пусте пустище, якщо воно не здобуло події своєї у самій людині» [1, с. 39]. Емпатія виявляється у наданні допомоги військовим, пораненим, тим, хто залишився без їжі, житла тощо.

По-третє, перебуваючи майже місяць в окупації у лютому-березні 2022 року, студенти у своїй картині світу створили образ, який би втішав тих, хто перебував навколо. Тільки попередні досвіди, пережиті з Богом, допомогли і студентам, і тим, хто шукав прихисток в інституті, пройти цей важкий шлях. Тому когнітивна модель сприйняття і розуміння реальних обставин, в яких вони опинилися, цілком була підпорядкована вірі, молитві, очікуванню порятунку.

Насамкінець, не можемо не згадати і про тих студентів, які до війни вже перебували за кордоном. Багато із них у своїх містах створили благодійні фонди допомоги українцям.

Наразі студенти продовжують навчатися і проводити різні соціальні заходи, брати участь у виїзних кампаніях на лінії фронту, надаючи і медичну, і психологічну, і допомогу з відбудови житла тощо.

Безперечно, війна вплинула на духовний світ студентів, скоригувала їхні наміри, цінності, що є в основі інтенції. Будь-яка мовленнєва дія «зароджується» у корені свідомості, що фіксується у пам'яті, здобутому досвіді. Зрештою, інтенційні зміни, що відбулися за умов війни, загартували студентів, адже сьогодні вони ще більше розуміють силу віри в живого Бога, яка і моделює їхні поведінкові наміри як суб'єктів мовної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Мегентесов 1993: Мегентесов С. Лінгвофілософські ідеї Г. Сковороди у контексті сучасної лінгвістики. Збірник Харківського історико-філологічного товариства. Нова серія. Харків: Око, 1993. С. 39 -42.
2. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові : [монографія]. Чернівці : «Букрек», 2014. 412 с.